

ความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

The Teacher with Good Friendship of the Faculty of Communication Arts, Rangsit University

บุปผา บุญสมสุข* และธิราภรณ์ กลิ่นสุคนธ์

Bubha Boonsomsuk* and Thiraporn Glinsukon

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตเมืองเอก ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

*Corresponding author, E-mail : b_bupha@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเป็นครูแบบกัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต” เป็น การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักศึกษา และ คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และเพื่อวิเคราะห์ความเป็นครูแบบกัลยาณมิตรตามหลักคุณธรรมกัลยาณมิตร 7 ประการกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มี 2 กลุ่มหลัก คือ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 400 คน จาก 9 สาขาวิชา และคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 37 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง 427 คน ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น และ จำนวน 10 คน ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีความรู้ ความสามารถ และมีความเป็นครูกัลยาณมิตรด้านการเรียน การสอนภาคปฏิบัติมากที่สุด ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 3 ภาวนีโย นำเทิดทูน และข้อ 4 วัตตัจจะ ฉลาดปรา่สอนให้ได้ผล ในส่วนพฤติกรรมและลักษณะนิสัย มีความเป็นครู กัลยาณมิตรในด้านการประเมินผลมากที่สุด ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 2 ครู นำเคารพ และข้อ 1 ปิโย น่ารัก ผลการ สัมภาษณ์เจาะลึก พบว่าคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ควรมีการพัฒนาความเป็นครูกัลยาณมิตรมาก ที่สุดใน ข้อ 6 คัมภีร์จะกะถัง กัตตา ความสามารถแถลงเรื่องที่ลึกล้ำ รองลงมาคือ ข้อ 7 โน จัญฐานะ โน โยชะเย ไม่ชัก นำไปไปในทางที่เสื่อม ข้อ 4 วัตตัจจะ ฉลาดปรา่สอนให้ได้ผล. ข้อ 5 วจนักขโม อดทนต่อถ้อยคำคนรอบข้าง และ ข้อ 3 ภาวนีโย นำเทิดทูน

คำสำคัญ : ครูกัลยาณมิตร

Abstract

The objectives of this research are to study the demographic characteristics of students and teachers through a survey and to analyze the development of good rapport between teachers and students which could be divided into seven aspects. This research employs both a quantitative and qualitative approach to investigate the opinions of 427 students and 10 teachers from 9 departments of the Faculty of Communication Arts at Rangsit University. The results of the study show that the two most highly perceived aspects is rapport in terms of in-class and practical instructions (Pawaniyo or reverence) and wisdom in continual teaching (Watta). The two most highly perceived aspects regarding behaviors and traits are rapport in terms of evaluation (Kru or respectfulness) and amiability (Piyo). The result of in-depth interview of the teachers reveals that the aspect that need developing the most is profound explanation ability (Kampiranja Katang Katta) and second to that is “not leading others in the wrong way” (Nojatthane Niyochaye), followed by wisdom in continual teaching (Watta), verbal tolerance to others (Wajanakamo), and reverence (Pawaniyo) respectively.

Keyword : good friendship

1. บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสถึง “ความเป็นครู” ไว้ว่า “ความเป็นครูหมายถึง การมีความรู้ ประกอบด้วยหลักวิชาการที่ถูกต้อง การมีความรู้ดี กอปรด้วยหลักวิชาที่ถูกต้องแน่นแฟ้น และแจ่มแจ้งแก่ใจ กอปรทั้งคุณความดีและความเอื้ออารี ประทานจะถ่ายทอดเพื่อแผ่ให้ผู้อื่นได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ดีด้วย” (25 ตุลาคม 2542) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นครู ซึ่งนอกจากผู้มีวิชาชีพโดยตรงแล้ว บุคคลทั้งหลายก็มีโอกาสทำหน้าที่ครู ในช่วงต่างๆ ของชีวิตด้วย เช่น พ่อแม่ ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น พระองค์ทรงเห็นคุณค่าของ “ครู” ในลักษณะดังกล่าว และพระองค์ได้ทรงปฏิบัติงานของครูในความหมายข้างต้น ในฐานะทรงเป็นกษัตริย์ของปวงชนชาวไทย ผู้ทรงมุ่งมั่นปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานาประการ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศและประชาชนชาวไทย ดังในพระปฐมบรมราชโองการว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” (สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู, 2542)

วิชาชีพครูจึงเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงเช่นเดียวกับแพทย์ ตุลาการ ทนายความ วิศวกร และสถาปนิก ซึ่งเป็นวิชาชีพที่จะต้องใช้เวลาในการศึกษาวิชาการ การฝึกอบรมให้มีความชำนาญ มีระเบียบวินัย มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีองค์ความรู้มาตรฐานวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2537) และผู้ที่จะเป็นครูจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า เป็นผู้ที่ได้รับมอบภารกิจอันใหญ่หลวงที่จะต้องสร้างเด็กให้มีคุณภาพ มีความสามารถในการเรียนรู้ มีคุณธรรมและทัศนคติที่ดี เพราะคุณภาพที่ดีของเด็กย่อมแสดงถึงคุณภาพและคุณลักษณะที่ดีของผู้สอนด้วย (ประมวญ ดิฉินสัน, 2536)

สำหรับ “กัลยาณมิตร” นั้น สมุน อมรวีวัฒน์ (2545) ได้กล่าวว่า ครูควรรยึดหลักธรรมความเป็นกัลยาณมิตรของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย

ได้แก่ ความมีน้ำใจ ร่วมทุกข์ร่วมสุข ช่วยเหลือ เกื้อกูล และแนวทางที่ถูกต้องด้วยการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน โดยที่ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์โดยมุ่งหวังความสำเร็จ คือ การพัฒนาการเรียนรู้อของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ความเป็นกัลยาณมิตร หรือ องค์คุณของกัลยาณมิตรยังประกอบด้วย ความน่ารัก (ในฐานะเป็นที่วางใจและสนิทสนม) ความน่าเคารพ (ในฐานะให้ความอบอุ่นเป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย) ความน่ายกย่อง (ในฐานะที่ทรงคุณ คือ ความรู้ภูมิปัญญาแท้จริง) ความรู้จักพูด (คอยให้คำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี) อดทนต่อถ้อยคำ (พร้อมที่จะรับฟังคำซักถามต่าง ๆ อยู่เสมอด้วยความอดทนไม่เบื่อ) กล่าวชี้แจงแถลงเรื่องต่าง ๆ ที่ลึกซึ้ง และไม่ชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย (พระธรรมปิฎก, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของความมีกัลยาณมิตรที่หมายถึง ผู้แนะนำสั่งสอน และมีบุคคลผู้แวดล้อมที่ดี ความรู้จักเลือกเสวนากับบุคคล หรือเข้าร่วมหมกกับท่านผู้ทรงคุณธรรมทรงปัญญามีความสามารถ ซึ่งจะช่วยสนับสนุน ชักจูง ชี้ช่องทาง เป็นแบบอย่าง ตลอดจนเป็นเครื่องอุดหนุน เกื้อกูลกัน ให้การดำเนินชีวิตก้าวหน้าไปด้วยดี ทั้งในเรื่องการศึกษาอบรม การครองชีวิต การประกอบกิจการ และธรรมปฏิบัติ และสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดี (ผ่องศรี มาสขาว, 2547) ดังนั้นความเป็นครูแบบกัลยาณมิตรจึงมิใช่เพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในชั้นเรียนเท่านั้น แต่เป็นการมุ่งผลของการพัฒนาในระยะยาว ความพยายามในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน และการพัฒนา นักศึกษาที่ศักยภาพด้วย ตามที่กรมวิชาการได้กำหนด ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาว่า ผู้สอนจำเป็นต้องมีการคิดค้นหาและทดลองใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการ

สอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปัจจุบันเปิดดำเนินการสอนในระดับปริญญาตรี ทั้งสิ้น 10 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ สาขาวิชาการโฆษณา สาขาวิชาวารสารศาสตร์ สาขาวิชาการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สาขาวิชาการสื่อสารการแสดง สาขาวิชาการสื่อสารการตลาด สาขาวิชามัลติมีเดีย สาขาวิชาการสื่อสารการกีฬา และสาขาวิชานิเทศศาสตร์นานาชาติ แต่ละหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่เน้นให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในวิทยาการ มีความคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ค้นหาความถนัดของตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีความรู้พื้นฐานที่สามารถศึกษาต่อในระดับสูงของวิชาชีพ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพต่อไป โดยให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนการสอน เทคนิคการสอนที่ทันสมัย สื่อผสม และห้องปฏิบัติการที่พร้อมสำหรับการเรียนการสอน ทั้งสตูดิโอและห้องปฏิบัติการของแต่ละสาขาวิชาที่มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยมากที่สุด นอกจากนี้อาจารย์ประจำแต่ละสาขาวิชาที่มีคุณภาพจำนวนมากพอ สำหรับการเรียนการสอนและการดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2551)

จากที่กล่าวมาในข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความจำเป็นเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน คณะอาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญในลำดับต้นๆ และเนื่องจากปัจจุบันคณะนิเทศศาสตร์มีการรับนักศึกษามาในแต่ละปี การศึกษาเป็นจำนวนมาก และมีความหลากหลายในด้านความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้สอนให้มีความเป็นครู

แบบกัลยาณมิตร เพื่อใช้สำหรับกลุ่มเป้าหมาย คือนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ โดยการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการในลักษณะการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสำรวจความคิดเห็น นักศึกษาคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ เกี่ยวกับความเป็นครู กัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

2.3 เพื่อวิเคราะห์ความเป็นครูแบบ กัลยาณมิตรตามหลักคุณธรรมของกัลยาณมิตร 7 ประการ

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ อาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวนทั้งสิ้น 27 คน และนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2555 จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญครบทุกสาขาวิชา

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง จาก 9 สาขาวิชา และรองคณบดี 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย แบบสำรวจความคิดเห็น สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการเรียนการสอนภาคบรรยาย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการฝึกงานภาคสนาม

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการประเมินผล

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แนวคำถามการ สัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยทั้งสองแบบมีประเด็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ความเป็นครู กัลยาณมิตร (พระธรรมปิฎก, 2545) อันประกอบด้วย

1) ปิโย แปลว่า น่ารัก หมายถึง เป็นที่สบายใจเมื่อเข้าใกล้ ยังได้เข้าใกล้ได้สนิทสนมพูดคุยด้วยแล้ว ยิ่งสบายใจ ชวนปรึกษาได้ถาม การที่กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้จะต้องฝึกกิริยามารยาทให้เรียบร้อย นุ่มนวลสง่างามในทุกอิริยาบถ มีอัธยาศัยดีงาม มีหัวใจของความเอื้อเฟื้อ ชอบให้ความช่วยเหลือ เป็นที่ชื่นชอบของคนทั้งหลาย

2) ครู แปลว่า นำเคารพ หมายถึง เป็นผูุ้ดมไปด้วยคุณธรรมความดีจนเป็นที่ทราบโดยทั่วไป เป็นผู้วางตนได้อย่างเหมาะสมตลอดเส้นทางการทำงานที่ กัลยาณมิตร จนทำให้คนทั้งหลายเกิดความมั่นใจ อบอุ่นใจ เชื่อมั่นอย่างสนิทใจ เป็นที่พึ่งที่ปรึกษาได้อย่างแน่นอน ผู้ที่จะเป็นกัลยาณมิตรได้ดีดังกล่าว จะต้องฝึกตนเองให้มีความพร้อมในการให้คำปรึกษา ตอบปัญหาได้อย่างไม่คิดขัด คำสอนไม่พลาด วางตนได้อย่างเหมาะสม มีความหนักแน่นมั่นคง ไม่มีอคติลำเอียง ทำอะไรคงเส้นคงวา โดยเฉพาะเรื่องเวลาและคำพูด

3) กวานีโย แปลว่า นำเทิดทูน หมายถึง ความรู้สึกชื่นชมที่เกิดขึ้นภายในและอดไม่ได้ที่จะเอาคุณธรรมความดีของกัลยาณมิตรมากล่าวขาน กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้จะต้องเพียบพร้อมไปด้วยภูมิปัญญาทางโลกและเต็มเปี่ยมไปด้วยภูมิปัญญาทางธรรม พุทธิ ลมมือทำก็ยิ่งทำได้ ซึ่งยอมทำให้กัลยาณมิตรเป็นศูนย์รวมแห่งความศรัทธา

4) วัตตัจจะ แปลว่า จลาตพราสาสนให้ใฝ่ผล หมายถึง มีความสามารถพูดโน้มน้าวจิตใจและต่อเนื่อง คอยประทับประคองคนรอบข้างให้อยู่ในเส้นทางบุญ กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ จะต้องได้รับการถ่ายทอดและหล่อหลอมจากการเลี้ยงดูโดยมีคุณพ่อคุณแม่ หรือบุพการี หรือครูอาจารย์ เป็นกัลยาณมิตรช่วยชี้แนะอบรมจนกระทั่งคิดเป็นนิสัย

5) วจันภขโม แปลว่า อดทนต่อถ้อยคำคนรอบข้าง หมายถึง พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่เสมอ อดทนฟังได้แม้เรื่องการระบายความทุกข์หรือคำก้าวร้าวหาญคายของคนที่ไม่เข้าใจความปรารถนาดี โดยไม่ตอบโต้กลับด้วยความฉุนเฉียวโกรธเคือง กัลยาณมิตรที่มีลักษณะอย่างนี้ได้จะต้องตระหนักถึงสถานะของกัลยาณมิตรที่ตนเองดำรงอยู่ คุณสมบัติข้อนี้ ย่อมทำให้กัลยาณมิตรเป็นศูนย์รวมเป็นที่ยอมรับและคบหาของมหาชนเป็นอันมาก ทำให้ถูกยกย่องสมกับ การ ทำหน้าที่ กัลยาณมิตร

6) คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา แปลว่า สามารถแสดงเรื่องที่ลึกๆ หมายถึง สามารถนำเรื่องที่ยากมาอธิบายให้เห็นภาพจนเข้าใจได้ง่าย ทำให้คนทั้งหลายสิ้นความเคลือบแคลงสงสัยในปัญหา มีความเข้าใจจนสามารถนำไปแก้ปัญหาก็ที่ประสบอยู่ให้คลายทุกข์ความกังวลไปสู่สุขได้โดยง่าย กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ แสดงว่าทุกลมหายใจจะต้องมีมหาชนในหัวใจ คิดแต่จะแสวงหาความรู้มาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยง่าย นับว่ามีหัวใจของการเป็น

กัลยาณมิตรอย่างแท้จริง คุณสมบัติข้อนี้ ย่อมทำให้กัลยาณมิตรอยู่ในฐานะของผู้จุดประกายความสว่างทางปัญญา

7) โน จัญฐานะ นิโยชะเย แปลว่า ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อม หมายถึงประพฤตินอนอยู่ในทำนองคลองธรรม ไม่ยอมทำเรื่องที่เป็นความเสื่อมทั้งในเรื่องการงานครอบครัว และการทำหน้าที่ กัลยาณมิตรจนผู้คนที่หลายถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ จะมีต้องภูมิปัญญาที่จะแยกแยะออกได้ว่า สิ่งใดถูก-ผิด สิ่งใดชั่ว-ดี สิ่งใดควร-ไม่ควร และเต็มเปี่ยมไปด้วยหิริ โอตตปปะ คือความละอายบาป กลัวบาป

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจความคิดเห็นแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ จำนวน 27 คน และนักศึกษาทั้ง 9 สาขาวิชา จำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก แบบตัวต่อตัวเพื่อเปิดเผยทัศนคติของผู้ตอบ โดยเตรียมคำถามกึ่งโครงสร้าง ลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 20-30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive Method) ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจนำเสนอโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมทั้งสรุปผลการวิเคราะห์เชิงบรรยาย

4. ผลการวิจัย

4.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตจำนวน 400 คน ชาย 187 คน หญิง 213 คน เกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ที่ 2.50-3.00 สาขาวิชาสมัครมีเดียมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.75 รองลงมาคือ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 19.00 ตามด้วยสาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 14.25 ส่วนสาขาสื่อสารการกีฬามีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.75

ลักษณะประชากรศาสตร์ของอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีจำนวน 27 คน ชาย 18 คน หญิง 9 คน เป็นอาจารย์ประจำ 24 คน ผู้ช่วยอาจารย์ 3 คน มีหน้าที่รับผิดชอบสอนภาคบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 35.92 ภาคปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 21.92 ดูแลการฝึกงานภาคสนาม คิดเป็นร้อยละ 5.48 รวมถึงมีหน้าที่ในการประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 39.98

4.2 ความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการเรียนการสอนภาคบรรยาย, ภาคปฏิบัติ, ฝึกงานภาคสนาม, การประเมินผล ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการประเมินผลมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 ส่วนประเด็นความรู้ความสามารถ, พฤติกรรม, ลักษณะนิสัย พบว่า ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านลักษณะนิสัยมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.26

ในเรื่องความรู้ ความสามารถ คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27 ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 3 กาวินโย หมายถึง ความรู้สึกรื่นรมย์ที่เกิดขึ้นภายในและอดไม่ได้ที่จะเอาคุณธรรมความดีของกัลยาณมิตรมากล่าวขาน

ในเรื่องพฤติกรรม ความเป็นครู กัลยาณมิตรในด้านการประเมินผลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.22 ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 2 ครู หมายถึง เป็นผู้คุมไปด้วยคุณธรรมความดีจนเป็นที่ทราบโดยทั่วไป เป็นผู้วางตนได้อย่างเหมาะสม

ส่วนลักษณะนิสัย คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ความเป็นครู กัลยาณมิตรในด้านการประเมินผลมากที่สุดเช่นกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37 ตามหลักกัลยาณมิตร ข้อ 1 ปิโย หมายถึง เป็นที่สบายใจเมื่อเข้าใกล้ ยิ่งได้เข้าใกล้ได้สนทนาพูดคุยด้วยแล้วยิ่งสบายใจ

ตารางที่ 1 สรุปผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาต่อความเป็นครู กัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ความเป็นครู	บรรยาย	ปฏิบัติ	ฝึกงาน	ประเมินผล	รวม	หลักกัลยาณมิตร
ความรู้	4.03 (0.62)	4.27 (0.59)	4.16 (0.67)	4.14 (0.63)	4.15	สัมภริญจะกะถัง กัตตา, กาวินโย
พฤติกรรม	4.21 (0.62)	4.15 (0.65)	4.20 (0.70)	4.22 (0.81)	4.20	ปิโย, ครู
นิสัย	4.23 (0.63)	4.23 (0.63)	4.24 (0.69)	4.37 (0.78)	4.26	ปิโย
รวม	4.15	4.21	4.20	4.24		

4.3 ความคิดเห็นอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ต่อความเป็นครู กัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า ความเป็นครู กัลยาณมิตรภาคปฏิบัติมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 ส่วนประเด็นความรู้ ความสามารถ, พฤติกรรม, ลักษณะนิสัย พบว่า ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านลักษณะนิสัยมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52

ในเรื่องความรู้ ความสามารถคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการเรียน

การสอนภาคปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยคือ 4.55 ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 4 วัตถุประสงค์ หมายถึง มีความสามารถพูดโน้มน้าวใจและต่อเนื่อง คอยประคับประคองคนรอบข้างให้อยู่ในเส้นทางบุญ

ในเรื่องพฤติกรรม มีความเป็นครูกัลยาณมิตรด้านการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ 4.60 ตามหลักกัลยาณมิตร ข้อ 2 ครู หมายถึง เป็นผู้อุ้มไปด้วยคุณธรรมความดีจนเป็นที่ทราบโดยทั่วไป เป็นผู้วางตนได้อย่างเหมาะสม

ส่วนลักษณะนิสัย มีความเป็นครูกัลยาณมิตรด้านการประเมินผลเช่นกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ 4.55 ตามหลักกัลยาณมิตร ข้อ 1 ปิโย หมายถึง เป็นที่สบายใจเมื่อเข้าใกล้ ยิ่งได้เข้าใกล้ได้สนทนาพูดคุยด้วยแล้วยิ่งสบายใจ

ตารางที่ 2 สรุปผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ต่อความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ความ เป็นครู	บรรยาย	ปฏิบัติ	ฝึก งาน	ประ เมินผล	รว ม	หลัก กัลยาณมิตร
ความรู้	4.36 (0.48)	4.55 (0.63)	4.44 (0.58)	4.46 (0.55)	4.4 5	วัตถุประสงค์
พฤติ กรรม	4.40 (0.47)	4.59 (0.43)	4.29 (0.80)	4.60 (0.49)	4.4 7	ครู
นิสัย	4.49 (0.52)	4.52 (0.49)	4.55 (0.63)	4.54 (0.59)	4.5 2	ครู
รวม	4.41	4.55	4.42	4.53		

4.4 จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างอาจารย์คณะนิเทศศาสตร์จำนวน 10 คน พบว่าคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2555 มีคุณสมบัติตามหลักคุณธรรมของกัลยาณมิตร ข้อ 2 ครู มากที่สุด รองลงมาคือ ข้อ 1 ปิโย และลำดับที่ 3 มี 4 ข้อ คือ โน จัฏฐานะ นิโฆชะเย . วัตถุประสงค์. วาณิกขโม และ ภาวนีโย

ส่วนคุณสมบัติตามหลักคุณธรรมของกัลยาณมิตรที่อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มีน้อยที่สุดคือ คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา หมายถึง ความสามารถแปลงเรื่องทีลึกลับ ศาสตร์ความรู้ยังมีบางองค์ความรู้ที่แม้แต่ว่าตัวเองยังรู้สึกว่ายาก จึงเป็นเรื่องยากเช่นกันที่จะทำให้นักศึกษาทุกคนรับรู้และเข้าใจได้พร้อมกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยนักศึกษาเองด้วย ที่แต่ละคนมีสติปัญญาการรับรู้ที่แตกต่างกัน จึงเป็นหน้าที่ของอาจารย์ ที่จะต้องคิดหาวิธีการพร้อมหาสื่อประกอบที่ช่วยถ่ายทอดให้นักศึกษาเข้าใจได้ดีซึ่งที่สุด

5. อภิปรายผล

ความคิดเห็นนักศึกษา ต่อความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ กล่าวคือ คณาจารย์นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีความเป็นครูกัลยาณมิตร ในด้านการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมากที่สุด ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 3 ภาวนีโย หมายถึง ความรู้สึกชื่นชมที่เกิดขึ้นภายในและอดไม่ได้ที่จะเอาคุณธรรมความดีของกัลยาณมิตรมากล่าวขาน และข้อ 4 วัตถุประสงค์ หมายถึง มีความสามารถพูดโน้มน้าวใจและคอยประคับประคองคนรอบข้างให้อยู่ในเส้นทางบุญ

ส่วนพฤติกรรม และลักษณะนิสัย จะมีความเป็นครูกัลยาณมิตรมากที่สุด ในด้านการประเมินผลตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 1 ปิโย และข้อ 2 ครู

จะเห็นว่าความเป็นครูกัลยาณมิตร ในด้านการเรียนการสอนบรรยาย และการฝึกงานภาคสนาม ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาความเป็นครูกัลยาณมิตรให้มากขึ้น และหลักคุณธรรมกัลยาณมิตรที่จะต้องพัฒนาคือ ข้อ 5 วาณิกขโม หมายถึง ความพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่

เสมอ อดทนฟังได้แม้เรื่องการระบายความทุกข์ หรือ คำก้าวร้าวหยาบคายของคนที่ไม่เข้าใจความปรารถนาดี โดยไม่ตอบโต้กลับด้วยความฉุนเฉียวโกรธเคือง กัลยาณมิตรที่จะมีลักษณะอย่างนี้ได้จะต้องตระหนักถึงสถานะของกัลยาณมิตรที่ตนเองดำรงอยู่ คุณสมบัติข้อนี้ย่อมทำให้กัลยาณมิตรเป็นศูนย์รวม เป็นที่ยอมรับและคบหาของมหาชนเป็นอันมาก ทำให้ถูกยกย่องสมกับการทำหน้าที่กัลยาณมิตร ข้อ 6 คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา หมายถึง ความสามารถนำเรื่องที่ยากมาอธิบายให้เห็นภาพพจน์เข้าใจได้ง่าย ทำให้คนทั้งหลายสิ้นความเคลือบแคลงสงสัยในปัญหา มีความเข้าใจจนสามารถนำไปแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ให้คลายทุกข์ ความกังวลไปสู่อุสุขได้โดยง่าย กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ แสดงว่าทุกลมหายใจจะต้องมีมหาชนในหัวใจ คิดแต่จะแสวงหาความรู้มาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยง่าย นับว่ามีหัวใจของการเป็นกัลยาณมิตรอย่างแท้จริง คุณสมบัติข้อนี้ ย่อมทำให้กัลยาณมิตรอยู่ในฐานะของผู้จุดประกายความสว่างทางปัญญา และข้อ 7 โน จัญฐานะ นิโยชะเย หมายถึง การประพฤติตนให้อยู่ในทำนองคลองธรรม ไม่ยอมทำเรื่องที่เป็นความเสื่อม ทั้งในเรื่องการงานครอบครัว และการทำหน้าที่กัลยาณมิตรจนผู้คนที่หลายถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ จะมีต้องภูมิปัญญาที่จะแยกแยะออกได้ว่า สิ่งใดถูก-ผิด สิ่งใดชั่ว-ดี สิ่งใดควร-ไม่ควร และเต็มเปี่ยมไปด้วยหิริโอตตปปะ คือความละอายบาป กลัวบาป

6. บทสรุป

6.1 คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการบรรยายเป็นหลัก ดูแลนักศึกษาการฝึกงานภาคสนาม จำเป็นต้องพัฒนาความเป็นครูกัลยาณมิตรทั้งด้าน

ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม และลักษณะนิสัยไปพร้อม ๆ กัน

6.2 หลักธรรมกัลยาณมิตร 3 ประการ ที่คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีในระดับค่อนข้างมาก คือ ปิโย ความน่ารัก ครุ ความน่าเคารพ และภาวนิโย ความน่าเทิดทูน ส่วนหลักธรรมกัลยาณมิตรที่จะต้องพัฒนา คือ วิตตาจะ ฉลาดปราสาสนให้ได้ผล วจนักขโม ความอดทนต่อถ้อยคำคนรอบข้าง คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา ความสามารถแปลงเรื่องที่ลึกลับ และโน จัญฐานะ นิโยชะเย ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อม

6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ เพื่อสร้างความเชื่อถือให้กับเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ และนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

8. เอกสารอ้างอิง

ประมวญ ดิฉินสัน. (2536). จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ.

เอกสารวิชาการลำดับที่ 15/2536 งานส่งเสริมการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษา กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

ผ่องศรี มาสขาว. (2547). การศึกษากระบวนการ

ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตหมวกกล้วย ตำบลดปากน้ำ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : รายงานการวิจัย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

พระธรรมปิฎก. (2545). การศึกษานับง่าย.

กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม.

มหาวิทยาลัยรังสิต. (2552). คู่มือการศึกษา

มหาวิทยาลัยรังสิต 2551-2552. ปทุมธานี :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2537). เกณฑ์มาตรฐาน

วิชาชีพครู ของ คุรุสภา พ.ศ. 2537.
(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.edu.chula.ac.th/knowledge/rule/rule2537-09.htm>.

สำนักพัฒนาการศึกษาหลักสูตร. (2542). กระบวนทัศน์ และ

วิสัยทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาหลักสูตรไทย.

กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2545). การปฏิรูปการเรียนรู้ใน

โรงเรียนนาร่อง : รูปแบบที่คัดสรร.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.